

Utbildningsinspektion i IVIK-gymnasiet svenskundervisning för invandrare inom indivi- duella programmet

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	3
Bedömning av förutsättningarna	5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt IVIK-gymnasiet den 22–23 januari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och IVIK-gymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I IVIK-gymnasiet intervjuades elever, personal och skolläda. Inspektörerna besökte lektioner i olika grupper. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

IVIK-gymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	258

IVIK-gymnasiet ligger i Liljeholmen på översta våningen i ett hus där även flera fristående gymnasieskolor är inrymda. I nedre våningen finns en restaurang där elever från samtliga skolor i huset serveras lunch.

Skolan bedriver undervisning för nyanlända asylsökande i åldern 16–18 år samt nyanlända invandrar- och flyktingungdomar i åldern 16–20 år inom individuella programmet. Skolan har kontinuerlig intagning vilket innebär att elever börjar i skolan varje vecka. Analfabeter eller elever med påtagliga studiesvårigheter ges möjlighet att studera vid skolan i två år, övriga högst ett år. Andelen flickor och pojkar har tidigare varit relativt jämn men vid inspektionen var pojkarna i majoritet. Vid inspektionstillfället fanns inte utrymme för fler elever i skolans lokaler. Kötiden var därför på väg att ökat till flera veckor. Detta i väntan på att skolan skall kunna disponera lokaler i någon annan gymnasieskola.

Skolans ledningsgrupp består av rektor, utbildningsledare och intendent. Skolan ansvarar för testning av elever med andra modersmål än svenska som skall placeras i så kallad förberedelseklass i grundskolan eller studera vid andra skolans individuella program eller programinriktade individuella program, IVIK respektive PRIVIK. I skolan finns därför en ansvarig testledare som även är aktiv i arbetet med att utveckla tester.

I kommunen finns ett råd (IVIK-rådet) som ansvar för att samordna de olika skolornas IVIK och PRIVIK verksamhet. IVIK-gymnasiets rektor leder detta råd.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid IVIK-gymnasiet och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Skolgången vid IVIK-gymnasiet är enbart en del av en elevs gymnasieutbildning varför de sammantagna resultaten av utbildningen visar sig senare. Skolans ansvar att följa upp det egna arbetet och resultaten av detta genomförs på ett mycket bra sätt. Varje elevs individuella studieplan ger underlag för skolans bedömningar och är även ett gott underlag för varje elev att vara delaktig i sitt lärande och sin kunskapsutveckling. Skolan är på flera sätt i ständig förändring då elevgrupperna förändras, kurser och delkurser behöver ses över för att möta aktuella behov. Skolans personal arbetar på ett mycket strukturerat sätt för att förbättra verksamheten. Uppföljningar och utvärderingar utgör grund för förändringar och skolans kvalitetsgrupp tar ansvar för att arbetet planeras och genomförs enligt fattade beslut.

Inspektörerna mötte en personalgrupp som på ett mycket kunnigt sätt antar den utmaning som förändringar utgör. När de förväntade resultaten inte nås granskas verksamheten och de åtgärder som vidtagits i syfte att förändra och förbättra. Elevers synpunkter efterfrågas och nyttjas och skolan arbetar på ett medvetet sätt för att nå målen med verksamheten. Skolans rektor är väl förtrogen med verksamheten och leder såväl kvalitetsarbete som utvecklingsarbete på ett mycket bra sätt.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanen och programmålen.

Skolans mål är att eleverna på ett effektivt sätt skall lära sig svenska, att förmedla och förankra det demokratiska samhällets värdegrund samt att eleverna får kunskaper om det svenska utbildningsväsendet så att de skall kunna göra ett medvetet val för de fortsatta studierna. Eleverna vid IVIK-gymnasiet har varierande studiebakgrund och var de fortsätter sina studier är beroende av detta. I skolans kvalitetsredovisning redovisas resultaten utifrån övergång till annan utbildning, lärande och kunskap, normer och värden samt ansvar och inflytande för de 200 elever som fanns i skolan i juni 2006.

Cirka 55 procent av eleverna fortsätter studierna i någon annan gymnasieskola IVIK eller PRIVIK. Av de övriga går en mindre andel vidare till något nationellt gymnasieprogram, International Baccalaureate eller fristående gymnasieskola. Några elever fortsätter sina studier inom kommunal vuxenutbildning, på folkhögskola eller universitet beroende på ålder och tidigare studier i sitt hemland. Andelen ungdomar med låg eller ingen tidigare studiebakgrund har ökat varför allt fler elever studerar vid IVIK-gymnasiet mer än ett år. Hälften av de 23 elever som studerade i alfabetiseringsgrupperna i juni 2006 fortsatte sina studier vid IVIK-gymnasiet ytterligare ett år.

Skolans studieorganisation är uppbyggd så att eleverna skall få en individuell studiegång utifrån sina behov av stöd och utmaningar. De intervjuade eleverna gav uttryck för att utbildningen är varierad och att möjligheter till individuellt stöd finns. Eleverna hade varit i Sverige mellan sju månader och ett år och i intervjun gav de prov på en god språkbehandling, gott ordförråd och en vilja att diskutera och lyssna på varandra. Eleverna reflekterade över fördelar och nackdelar med att så många elever med olika modersmål samlades inom IVIK-gymnasiet. De såg fördelar med att intensivt studera svenska tillsammans med andra på nybörjarnivå men även risker med att bli isolerade. Därför uppskattar de studiebesök och arbetsuppgifter där de får lära känna andra skolor och det omgivande samhället.

Hur skolan lyckats med sitt mål att förmedla och förankra det demokratiska samhällets värdegrund mäts genom en elevenkät, samtal och vid de utvärderingsdagar personalen har i slutet av läsåret. Av elevenkäten framkommer att eleverna känner sig respekterade av personalen och i hög grad trivs och känner trygghet i skolan. Elever ger dock uttryck för att efterlevnaden av skolans ordningsregler bör öka bl.a. så att elever kommer i tid till lektioner och inte stör varandra under arbetet. Närvaron vid lektionerna har försämrats de två senaste åren och arbetet med att höja närvaron är ett prioriterat förbättringsområde.

Inspektörerna bedömer att skolan når goda resultat och att skolans personal har goda rutiner för att följa upp, analysera och bedöma resultaten på såväl individnivå som skolan som helhet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kva-

litetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Huvuddelen av eleverna studerar ett år inom det skolan kallar delkurssystemet. Detta innebär att verksamheten är uppdelad i delkurser om cirka sex veckor. Delkurserna kan ha olika kunskapsnivå eller olika ämnesinriktning dessutom kan delkurser direkt avpassade till en grupps nivå startas. För en enskild elev innebär detta att han eller hon kan studera i ett väl avpassat tempo och även byta eller hoppa över kurser utifrån egna behov.

Då en elev börjar i skolan görs ett så kallat inplaceringstest som ligger till grund för beslut om antal delkurser och studietakt för eleven. En individuell studieplan upprättas som används för att följa upp, bedöma och diskutera elevens kunskapsutveckling och vidare val av delkurser.

Utöver undervisning i svenska, där de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena är integrerade, finns elevens val där eleverna gör individuella val var åttonde vecka. Innehåll i elevens val är exempelvis drama, idrott, lär känna Stockholm, data och engelska.

När en elev kommit en bit på väg i sina studier i svenska startas även undervisning i matematik. Undervisningen bedrivs på åtta nivåer och ett inplaceringstest för att ta reda på elevens förkunskaper ligger till grund för placering. Även i matematik är det elevens kunskapsutveckling och behov som avgör byte av nivå.

Eleverna tillhör under hela sin studietid en basgrupp som leds av en mentor. Basgrupperna är schemalagda en gång i veckan cirka tre och en halv timma och i dessa arbetar man med värdegrundsfrågor, gör studiebesök, går till biblioteket, har klassråd och följer upp närvaro. Både elever och personal beskriver vikten av arbetet i basgruppen och den trygghet denna utgör. Mentorn har även ansvaret för att följa upp elevens studier och se till att eleven ges det stöd han eller hon behöver.

I skolan finns även alfabetiseringsgrupper och två grupper för elever i behov av särskilt stöd. Dessa elever får all sin undervisning i sin grupp och de kan studera vid skolan i två år.

Skolan har utifrån inplaceringstester, elevernas individuella studieplaner och de kontinuerliga uppföljningar som görs en mycket god kontroll på elevernas kunskapsutveckling. Skolan kan därmed ge särskilt stöd för elever som har studie-svårigheter men även se till att alla elever ges utmaningar att utvecklas.

Personalen diskuterar kravnivåer och bedömningskriterier med varandra och utifrån den individuella studieplanen samtalar elev och lärare om elevens studieresultat och utvecklingsbehov. Diskussioner och utvärderingar leder också till förändringar i syfte att ytterligare förbättra verksamheten.

Den verksamhet inspektörerna tog del av höll god kvalitet. Samtal med elever, personal och verksamhetsbesök visar att skolans tydliga strävan att utgå från målen med utbildningen, möta varje elevs behov, och arbeta med ett aktuellt innehåll kommer till tydliga uttryck i verksamheten. Inspektörerna mötte en personalgrupp som har stort engagemang i sitt uppdrag, som ser möjligheter till utveckling och förändring och i olika grupperingar deltar i ett systematiskt förbättringsarbete.

Skolans kurator arbetar med att stödja eleverna i sina kontakter med centrala studiestödsnämnden (CSN), ser till att eleverna ges det stöd de har rätt till av andra samhällsinstitutioner samt hjälper elever, som så behöver, att få kontakt med exempelvis läkare eller barn- och ungdomspsykiatrisk klinik. Den viktigaste uppgiften är dock att hjälpa eleven att lyckas i sin studiesituation vilket bland annat kan innebära att handleda lärare.

Eleverna är delaktiga i planeringen av sin egen utbildning utifrån den uppföljning och planering som görs utifrån vars och ens individuella studieplan. Elever gav exempel på att de är med och utformar verksamheten inom elevens val. Formaliserade möjligheter till delaktighet ges i klassråd och genom skolans elevråd. I elevrådet som stöds av skolans fritidsledare ingår representanter för de olika elevgrupperna. Varje månad träffar elevrådet rektor och en lärarrepresentant.

Skolans likabehandlingsplan uppfyller lagens krav. Av den beskrivning av vilka åtgärder som vidtas om kränkningar sker framkommer dock endast hur skolan arbetar om kränkningar sker elever emellan. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan även på ett tydligt sätt beskriver för eleverna hur skolan arbetar om kränkningar sker mellan personal och elev. IVIK-gymnasiet skiljer sig från de flesta gymnasieskolor på så sätt att eleverna går där under en kortare tid, att elever tillkommer varje vecka samt att kontakter med föräldrar oftast måste ske med hjälp av tolk. Dessa svårigheter och hur skolan trots detta i framtiden skall kunna skapa delaktighet och förankring i både elev- och föräldragruppen beskrivs i planen.

Kvalitetssäkring, förbättringsarbete, ledning och intern kommunikation

Skolans kvalitetsarbete samordnas av en kvalitetsgrupp där rektor, utvecklingsledaren och en lärarrepresentant ingår. Arbetet börjar i uppföljning och utvärdering av enskilda elevers kunskapsutveckling utifrån den individuella studieplanen. Samtal, utvärderingsdagar, elevenkäter och brev där elever beskriver styrkor och svagheter i skolans verksamhet används för att följa upp och bedöma måluppfyllelsen och hur beslutade utvecklingsinsatser genomförs. Skolans kvalitetsredovisning har en tydlig koppling till arbetsplanen och nationella mål och arbetsplanen för 2007 bygger på de områden som angivits som viktiga förbättringsområden i tidigare kvalitetsredovisning. Kvalitetsgruppen har även till uppgift att se till att utvecklingsinsatserna genomförs och följs upp.

Elever och personal beskriver en rektor som finns med i verksamheten, är lätt att få kontakt med och tar ansvar för skolans utveckling. Inspektörernas intryck är att rektorn har god kännedom om skolans verksamhet och tillsammans med skolans personal utvärderar, utvecklar och förbättrar verksamheten.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete samt ledningen av arbetet fungerar mycket väl.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

IVIK-gymnasiet har intagning av elever varje vecka och elever placeras snabbt i basgrupper och studiegrupper utifrån förutsättningar och behov.

Skolan har på olika sätt utvecklat innehållet i delkurser så att det skall passa elevers behov. Inspektörerna bedömer därför att skolan har god tillgång till utbildning inom sitt ansvarsområde.

Eleverna vid IVIK-gymnasiet skall under sitt studieår ges information och kunskaper om det svenska skolsystemet så att de kan gå vidare med sin utbildning och göra val utifrån kunskaper om möjliga studievägar och sina egna förutsättningar. Skolans studie- och yrkesvägledare informerar och vägleder elever enskilt och i grupp. Varje elev ges hjälp att hitta sin lösning för vidare studier. Av de utvärderingar skolan genomfört framkommer att eleverna är nöjda med den vägledning och information som ges.

Skolans personal har utbildning för den verksamhet de bedriver.

Inspektörerna bedömer att skolan har god tillgång till olika former av undervisningsmaterial. Inte minst beror detta på den egna utvecklingen och produktionen av relevant och aktuellt studiematerial.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Ewa Hallberg

Ann-Kathrin Hedberg